

Apocrief

Van Wikipedia

Apocrief is een term waarmee bepaalde boeken worden aangeduid die aanspraak maakten om als onderdeel van de [Bijbel](#) te worden beschouwd, maar niet in de [canon van de Bijbel](#) zijn opgenomen. Er bestaat echter ook een alledaagse betekenis. Het woord 'apocrief' komt van het [Griekse](#) *apokruphos* dat "geheim", "verborgen" betekent.

[[bewerk](#)] **Apocriefe boeken van de Bijbel**

Zowel bij het [Oude Testament](#) als het [Nieuwe Testament](#) bestaan er verschillende apocriefe boeken. Een deel daarvan wordt binnen het christendom wel gebruikt, maar als minder gezaghebbend beschouwd dan de boeken die tot de "canon" behoren. Een ander deel wordt daarentegen binnen het christendom als dwaalleer beschouwd of minstens met enige scepsis bekeken.

[[bewerk](#)] **Apocriefen bij het Oude Testament**

De [rooms-katholieke](#) en [oosters-orthodoxe canon](#) bevat boeken, waarvan lang onduidelijk was of deze boeken een [Hebreeuwse](#) oorsprong hebben. Deze boeken maken deel uit van de [Septuagint](#), de naam voor de [Griekse](#) vertaling van de [Tenach](#) (onder christenen beter bekend als "Oude Testament" of "Hebreeuwse Bijbel") die tussen circa 250 en 100 v.Chr. werd gemaakt. Vroegere tekstcritici veronderstelden dat de Septuagint een vertaling van de [masoretische](#) tekst was. Door nieuwe tekstvondsten gaat men er nu van uit dat de Septuagint en de hedendaagse masoretische teksten beiden vertalingen zijn van een nog oudere, inmiddels verloren gegane Hebreeuwse versie, ook wel de *Vorlage* genaamd.

[[bewerk](#)] **Deutero-canonieke boeken**

Strikt genomen zijn **de deutero-canonieke boeken** geen apocriefen volgens de grootste christelijke kerken, alleen protestantse kerkgenootschappen spreken hier over apocriefen. De deutero-canonieke boeken zijn de geschriften die niet behoren tot de Hebreeuwse [canon](#) (deutero-canoniek betekent 'in tweede instantie aan de canon toegevoegd'), maar die in het Hellenistische jodendom gebruikt werden. Zij maken daar deel uit van het Oude Testament. Sommigen ervan gaan terug op oorspronkelijk in het Hebreeuws of Aramees geschreven handschriften. Anderen zijn oorspronkelijk in het Grieks geschreven. Uit deze deutero-canonieke boeken werd soms door de [kerkvaders](#) en kerkelijke schrijvers uit de eerste eeuwen geciteerd. Ze behoren tot de canon van de [Septuagint](#) en van de [Vulgaat](#), en hun plaats in de canon van de Bijbel werd bevestigd door de Concilies van [Florence](#) (1441) en [Trente](#) (1546). Het woord *deutero-canoniek* is van de kerkvader en Bijbelgeleerde [Hiëronymus](#) afkomstig en duidt aan dat hij ze in tweede instantie tot de [canon](#) zou willen rekenen.

Deze Bijbelboeken worden door de [protestantse](#) kerken niet als theologisch en geestelijk gezaghebbend erkend en maken volgens hen geen deel uit van de Bijbel. Omdat Maarten Luther de [Tenach](#) als grondtekst voor zijn Bijbelvertaling gebruikte - en niet de Septuagint - heeft hij ook de Hebreeuwse canon uit het jodendom overgenomen. De eerste versie van de (protestantse) [Statenvertaling](#) bevatte deze zogenaamde deutero-canonieke boeken overigens

wel, maar als bijlage en ze werden voorafgegaan door een 'waarschuwing voor de lezer' dat de boeken weliswaar nuttig waren om te lezen, maar niet tot de protestantse canon behoorden. In latere (protestantse) Bijbeluitgaven werden de boeken echter weggelaten, oftewel: ze werden toegevoegd aan de protestantse lijst van apocriefe boeken. In moderne Nederlandse Bijbeluitgaven zijn de deuterocanonieke boeken veelal wel weer aanwezig, zoals de [Nieuwe Bijbelvertaling](#) (NBV).

De deuterocanonieke boeken zijn:

- [Tobit](#) (Tobias)
- [Judith](#)
- [Boek der Wijsheid](#)
- [De wijsheid van Jezus Sirach](#)
- [Baruch](#) incl. Brief van [Jeremia](#) (Baruch 6)
- [Esther](#) (deuterocanoniek deel)
- [Gebed van Azaria](#) (Dan. 3)
- [Gezang in de vuuroven](#) (Dan. 3)
- [Susanna](#) (Dan. 13)
- [Bel en de draak](#) (Dan. 14)
- [Gebed van Manasse](#)
- [1 Makkabeeën](#)
- [2 Makkabeeën](#)

Enkele geschriften uit de [Septuagint](#) gelden voor zowel de katholieke kerk als de protestantse kerken als **apocriefen**. Deze geschriften werden soms door de [kerkvaders](#) en kerkelijke schrijvers uit de eerste eeuwen geciteerd en worden daarom door sommige oosters-orthodoxe kerken erkend:

- [Ezra III](#)
- [Ezra IV](#)
- [Makkabeeën III](#)
- [Makkabeeën IV](#)
- [Psalm 151](#)

Een speciale plaats in dit verhaal over **apokrief** of **deuterokanoniek** verdient de traditie rond Henoch. In de Ethiopische kerk is Henoch kanoniek; in de overige kerken apokrief.

- [Henoch](#)

[[bewerk](#)] Apocriefen van het Nieuwe Testament

 Zie [Apocriefen van het Nieuwe Testament](#) voor het hoofdartikel over dit onderwerp.

Ook met betrekking tot het [Nieuwe Testament](#) bestaan apocriefe boeken, die door de rooms-katholieke kerk en protestantse kerken om uiteenlopende redenen zijn afgekeurd. Niet elk boek, dat niet-canoniek is, is daarmee apocrief. Apocriefen willen bewust onderdeel uitmaken van het Nieuwe Testament, worden doorgaans aan een apostel toegeschreven en de totstandkoming vond plaats tijdens de oudheid.

Tijdens de [Canonvorming van het Nieuwe Testament](#) kwam het tot een scheiding tussen canonieke en apocriefe boeken. Zo waren sommige apocriefen in gebruik bij en bewerkt door volgelingen van [gnostische](#) leraren, van andere apocriefen werd de authenticiteit betwist en van weer andere geschriften werd beweerd dat zij [ketterijen](#) bevatten. Een groot aantal christelijke en filosofische geschriften werd gevonden in 1945 bij Nag Hammadi, de zogenaamde [Nag Hammadi-geschriften](#), waaronder ook gnostiserende apocriefen:

- [Evangelie van Thomas](#) (kort en het bekendst; het bestaat uit 114 uitspraken die van Jezus zouden zijn)
- [Evangelie van de waarheid](#) toegeschreven aan [Valentinus](#)
- [Evangelie van Philippus](#) waarschijnlijk geschreven door een leerling van Valentinus
- [Evangelie van Maria Magdalena](#), onder de aandacht gekomen door [De Da Vinci Code](#) van [Dan Brown](#)
- [Evangelie naar Judas](#) in gebruik bij de Kaïnieten
- [Geheime Boek van Johannes](#), met een uitgewerkte gnostische scheppingsmythe

Er bestaan uitgaven (onder andere van Prisma) waarin Nederlandse vertalingen van (enkele van) deze geschriften zijn gebundeld.

[\[bewerk\]](#) **Apocriefen en islam**

Ook binnen de [islam](#) wordt met respect over de Bijbel gesproken en het wordt gerekend tot de [islamitische Heilige Boeken](#). Moslimgeleerden stellen echter dat de huidige Heilige Boeken, zoals gebruikt bij de christenen en joden, aan *tahrif* lijden. Dat wil zeggen dat de betekenis of woorden zijn gewijzigd, dat sommige passages ontbreken en andere passages er later aan zijn toegevoegd, zoals wellicht de apocriefe boeken. De verschillende opvattingen welke delen wel en niet tot de Bijbel gerekend moeten worden en de discussie daaromtrent versterkt voor moslims het idee dat de Bijbel niet zuiver is overgeleverd. Overigens lijdt, volgens de orthodoxe islam, de [Koran](#) niet aan deze 'tahrif' en bevat deze het onfeilbare en authentieke (laatste) woord van God.

[\[bewerk\]](#) **Niet-religieus gebruik**

In het alledaagse spraakgebruik wordt met *apocrief* bedoeld dat de authenticiteit van een verhaal twijfelachtig is of zelfs ontbreekt. Het begrip wordt dan gebruikt om een verhaal aan te duiden dat desondanks vaak wordt verteld en algemeen wordt geloofd.

In [literatuur](#) verwijst *apocrief* naar werken die worden toegeschreven aan iemand anders dan de werkelijke auteur, veelal aan een beroemd persoon, zoals in de cyclus van [Ossian](#) die in werkelijkheid werd bedacht door [James Macpherson](#).